

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 50 >
Helyben napról napra:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 50 >

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 18.

Kiegyezés akadályokkal.

(dr. V.) A magyar és az osztrák miniszterek ma kezdték meg valószínűleg utolsó tanácskozásait a kiegyezés ügyében. Több mint félszázöt óta nagyon gyakori volt ez a közös konferencia. Mindannyiszor élénk figyelemmel kísérték a monarchia mindkét államának népe a tanácskozások folyamát; ezuttal hatványozott figyelmet szentel annak, mert érzi, hogy elérkezett a döntés ideje. Nem egy-két partikuláris kérdés kerül itt döntés alá, hanem a kiegyezéssel összefüggő kérdéseknek egész csoportja. Az eddigi tanácskozásokon nagyon kevés dologban tudtak megegyezni, azok is többnyire tizedrangú kérdések; annál több és annál fontosabb dolgot kell ezuttal elintéznök.

A jelenlegi tanácskozások fontosságát mutatja az a ritka előcsatározás is, mit a két kormánynak félhivatalos német és magyar szócsövei inszenizáltak. Ahhoz már hozzá vagyunk szokva, hogy a »Neue Freie Presse« utasításokat adjon a magyar kormánynak. De az már a legkritikább esetek közé tartozik és csaknem mindig a szabadelvű tábor háborgását s a palotaforradalom közeli kitörését jelenti, mikor Falk lapja, a »Pester Lloyd« támadja a magyar kormányt.

A közös tanácskozások tárgyai közül különösen három bír kiváló fontossággal,

mert ezekre vonatkozólag állítólag már a korona is kijelentette határozott akaratát.

Egyik az, hogy ne mondják fel a közös vám- és kereskedelmi szövetséget. A 67-ben megkötött s azóta kétszer újabb 10 évre megújított vám- és kereskedelmi szövetség XXII. pontja u. i. felhatalmazza a két állam kormányát, hogy ha nem lehetne idejében megújítani a szerződést, akkor azt a 9-ik év végén egyoldalulag is felmondhatják. Ismeretes dolog, hogy ez év tavaszán valamennyi osztrák tartományi gyűlés egyhangú határozatban utasította a kormányt, hogy a f. év végére mondja fel Magyarországnak a vám- és kereskedelmi szerződést. Magyarország kormánya — sajnos — nem kapott ilyen utasítást, pedig ez nagyon megerősítette volna posícióját a tárgyalásoknál. A felség nem akarja a felmondást s hogy a kormányok eleget tehessenek a legmagasabb óhajnak, kénytelenek most mindenben megegyezni, hogy kész javaslatokkal lépjenek a szeptemberben összeülő parlamentek elé. A megegyezést pedig e pillanatban lehetetlenné teszi a második rendkívüli fontossággal bíró dolog:

a kvóta kérdése: A két regnikoláris bizottság nem tud megegyezni egymással. Az osztrák bizottság második üzenetében is mereven ragaszkodik a 43-as kvótahoz, a magyar pedig megmarad a 30-as mellett. Zavarja a dolgot még az a körül-

mény, hogy a magyar bizottság utolsó ülésében kimondta ugyan ezt a határozatát, de annak indokolását és expediálását észre halasztotta. E nélkül pedig a kormány mit sem végezhet. Bánffy állítólag beleegyezett a kvóta emelésébe, de még a »Pester Lloyd« kirohanása sem tudta rábírni, hogy e kérdésben nyilatkozzék a kormány állásfoglalásáról. Más kérdés: keresztül tudja-e a kormány vinni a kvóta felemelését? Igaz, hogy pártja mindenre kész, képes lenne megszavazni saját halálos ítéletét, — de az is igaz, hogy a Tisza-Szilágyi klikk csak alkalomra vár, hogy Bánffy megbuktsassa és Falk lapjának multkori kirohanása azt sejteti, hogy ezt az alkalmat fogják felhasználni.

Végül értesülésünk szerint azt is óhajtja a korona, hogy a kiegyezést a jelenlegi két parlament kösse meg, mert attól tartanak, hogy az új parlament tovább fog menni követeléseiben. A bécsi tanácsadónak igazuk van. Ilyen parlamentet és ilyen kormányt nem fognak többé találni, amely ennyire alkalmas legyen az egyezkedésre. Ézsau egy tál lencséért adta el elsőszülötti jogát; ezek képesek és készek feláldozni az ország legvitálisabb érdekeit és jogait az egyházpolitikáért és a bársonyszékekért.

Ilyen körülmények között semmi reménységgel sem nézhetünk a ma Bécsben megnyitott kiegyezési tárgyalások elé.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hisz te lennél most boldogságom csillaga . . .

— Igaz történet. —

Irta Akivel megtörtént.

A vén tölgyfák levelei a rendesen fujdogáló szélről zizegtek. Ezen halk zizegés zavarta meg egyedül az erdő mély csendjét.

Távol s közel a letartott mezőkön sűrűn egymás mellett feküdtek a buzakeresztek, mik az Isten bő áldását hirdették.

A falu alján a munkások dalának utolsó hangja is elhangzott; a templom harangja is most kondult meg az Ave Máriára, hogy az ájtatos népet buzgó imádságra szólítsa.

Minden az örömet, a reményt, a megelégedést hirdette; mindenütt oly őszinte ünnepesség honolt e szép szombat este.

Csak az a halovány férfi az erdő szélén érzett keblében vigasztalhatatlanságot. Oly reménytelen, üres tekintettel nézte ezt a szép természetet. A merre csak tekintett, mindenütt boldogságot látott, mely boldogságot a csattogó madár dal, az egymásra hajló virágok csodás sutogása még inkább meg elevenített.

Elfáult lelke nem értette meg a virágok csendes sutogását, mely magában az ő számára is egy jobb idő édes sejtelmét ébren tartotta. És ha értette volna, akkor sem hitte

volna el, hogy számára szebb időt boldogabb napokat reméljen.

A hűvös alkany szél átölelte a lombos erdő fainak zöld koronáját s az ágakon mint egy óriási hárfa hurjai érthetetlen vadmelódiát zengett. A barna fűrtű halovány férfi hallgatta ezeket a hangokat, mint egykor ifjú korában s úgy tetszett, mintha azokban a zürzavaros hangokban életének történetét zengték volna el a vén fák neki, ki mint kis gyermek alattuk játszadozott s kit szeliden takartak be lombjukkal, midőn égő fejét a puha pázsitra fektette, hogy jobban álmodhassa át lelke izzó vágyait, szívének háborgó álmait, melyek káprásztató képet varázsoltak ez ifjú lelkébe.

Nem messze az erdőtől, hol most Ráskay Lajos magában elmerülve hallgatta az esti szellő zugását, állt egy kis nádfődeles ház. Csak most értette meg a suttogó hangokat, most, mikor a nagy világ örökre megzavart lelkét.

Ráskay Lajos előtt egy kép rajzolódik le. — A kis nádfődeles házból lámpa világított ki; csendes a hajlék, ünnepies csend honol bent. A ház belsejében egy öreg asszony összetett kezekkel, sápadt arczeccal, égre emelt szemekkel csendesen imádkozik.

Talán fiáért, egyetlen Lajosért imádkozik oly áhitattal, — hisz ő volt gyermekének jó édes anyja, boldogságának őrangyala, — mindig csak érte imádkozott, hogy fiának nagyra törő tervei, álmai biztos révbe találjanak. A fényes álom szétpattant, mint szappanbuborék;

a gyermek, az ifjú, mint férfiú tért vissza megtört reményekkel. Itt remélt megnyugvást lelkének, itt, hol most letűnt gyermekkorának szelid, örömmel telt emlékei felujulnak.

Atyja egyszerű, de tanult iparos volt, s míg élt, gyermekének okszerű nevelése lebegett szemé előtt, azonban a gyermek még csak hét éves volt, midőn az atya örökre elhagyta ez örökké változó környezetet. Ezután egész nevelését az anyagi bajokkal egyetemben a gondos édes anyja vezette.

A csendes, komoly fiú sohasem vett részt társainak pajzán játékaiban, hanem helyette inkább nézegetett valamely könyvet vagy talált újságpapírost. Ez nagyon feltűnt a papnak és a tanítónak, és kik azután művelésére még nagyobb gondot fordítottak. A jó öreg tisztelendő úr és a jó tanító úr a gondos, szerető édes anyjával előkészítették az utat, hogy a főiskola melessen.

Az élet tengerében a sajka kormányrudja szeretteinek intő, buzdító szava, édes anyja könyje volt . . .

II.

Év-év után mult el szakadatlan küzdelem, fáradhatlan munkálkodás között. Lajosnak tanulnia is kellett, de fentartásának eszközéért is kellett dolgoznia — gyermekeket tanított. Küzdenie kellett emberek rossz akaratával, gyermekek rakoncátlanokodásával. Társai is irigy szemmel nézték, mert nem tudták megérteni, hogy miért vonul el társaságtól, miért él csak magának.

A családi állás igazolásának módja.

— 42,004—IV-c. sz. a. 1896. júl. 9-én kelt belügyminiszteri rendelet. —

Hogy mily sok bajt okoz »új rend«, mi sem igazolja jobban, mint az a tenger sok miniszteri rendelet, ami a polgári anyakönyvezetés életbe lépte óta napvilágot látott. Alig győzik tudomásul venni, megtartása pedig akár hányak lehetetlen, a legtöbb pedig felesleges czélszerűtlen intézkedés. Ilyen a legújabb is, mely a községi elöljáróság köteleességévé teszi a családi állás igazolását. Hányszor megtörténik p. o. hogy egy pár költözik valamely faluba; férj és feleségnek gondolja őket mindenki, a kisbíró is, — pedig még csak a »polgári pap« előtt sem voltak, mert féltek a sok hercehurczától. Na de hagyjuk az új rendet a maga útján; minél nagyobb lesz a zavar, annál nagyobb lesz ellene az elkeseredés, annál hamarabb lejárja magát. Az új rendelet különben a következő:

A családi állás igazolási módja tárgyában felmerült kételyek alkalmából, az igazságügyminiszter urral egyetértőleg, ezennel kijelentem, hogy annak igazolása, hogy valaki nőtlen vagy nős, hajadon, vagy férjes, özvegy vagy elvált, a községi elöljáróság feladata. Községi elöljáróság alatt értendő: a fő- és székvárosban a kerületi elöljáró vagy helyettese, Fiumében a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu városokban a polgármester vagy helyettese, nagyközségekben a bíró és jegyző együttesen, kisközségekben a bíró és körjegyző együttesen.

Szükségesnek tartom kiemelni, hogy a községi elöljáróság által kiállított ily bizonyítvány semmi körülmények közt nem helyettesítheti azt az 1894. évi XXXIII. t.-czikk 59. §-ának második bekezdésében említett tanusítványt, melyet a külföldön külföldi hatóság előtt házasság magyar állampolgár részére kizárólag az igazságügyminiszter ur adhat annak igazolása végett, hogy az illető házassága a magyar törvények szerint akadályba nem ütközik.

Miután ily tanusítvány annak, a ki már házasságban van Magyarországon, sem más keresztény országban nem adható, az mindig alkalmas arra, hogy a házassági czélból némely országban megkívánt nőtlenségi, illetőleg hajadonsági bizonyítványt pótolja.

Nehogy tehát az illető külföldi hatóságok a szóban levő községi bizonyítványok és az igazságügyminiszter ur által külföldi házasság-

kötés czéljából kiállítandó tanusítványok között némileg fennálló tartalmi rokonság folytán tévedésbe ejtessenek, rendelem, hogy a községi elöljáróság a családi állás feltüntetésére hivatott bizonyítványban esetről-esetre megemlítsse, hogy az külföldön kötendő házasság czéljaira nem használható.

Hittanárok országos gyűlése.

A középiskolai róm. kath. hittanárok augusztus 21-dikén Budapesten tartandó gyűlésére már megtörténtek a szükséges előkészületek. A gyűlésen a bíboros hercegprímás megbízásából Bognár István, a budapesti tudományegyetem új rektora fog elnökölni.

A gyűlés előadói a következők: 1. Fibiger Sándor dr. ungvári hittanár, tárgya: a vallásoktatás fontossága és helye a középiskolában.

2. Mátyás Engelbert dr. pannonthalmi benedek főiskolai tanár, tárgya: a vallás tanításának képzése.

3. Buday Gerő, zombori hittanár, tárgya: a vallás tanításának állása és anyagi helyzete.

4. Pokorny Emánuel, budapesti hittanár, tárgya: a középiskolai vallás tanítás rendszere (tanterve).

5. Szentkirályi Zsigmond, kassai premonstrei hittanár, tárgya: a vallás tanítás középiskolai könyvei.

6. Bécsy Márton, kaposvári hittanár, tárgya: püspöki utasítások a középiskolai vallásoktatás számára és azok ellenőrzése.

7. Komárik István S. J., kalocsai tanár, tárgya: az ifjúság vallásgyakorlatai és a Mária-kongregációk.

8. Kalocsay Alán, székesfehérvári cisztercita hittanár, tárgya a hitoktatók és hittanárok országos egyesülete.

Már e tárgysorozat is, amely a középiskolai vallás tanítás legfontosabb kérdéseit összefoglalja, méltán fölkeltheti a legczélszerűbb körű érdeklődést. A hivatott szakférfiak ez akcióját a mily időszerű, épp oly eredményesnek is ígérkezik. Igen kíváncsok, hogy a gyűlésen mennyi többen résztvegyenek és pedig nem csak hittanárok, hanem olyanok is, a kiknek működési köre a középiskolai vallás tanítással kapcsolatban áll, pl. a püspöki biztosok, a hittanárokat vizsgáló bizottságok tagjai stb.

A jelentkezések Pokorny Emánuel főgymnáziumi hittanárnál (Budapest, II. Toldy Ferenc-utca 46.) történnek, a ki a vidékeik számára szükség esetén szívesen gondoskodik olcsó, sőt a mennyire lehetséges, ingyenes lakásról is. A gyűlésen való részvétel tagsági díjjal nem jár.

Botrány a rendőrségen.

— Feljelentés a miniszterhez. —

Régen száll a suttogó hír, hogy a nagyvárosi rendőrségnél tarthatatlan állapotok uralkodnak. Két táborból állanak a rendőrtisztviselők s a helyett, hogy az intézmény szellemének megfelelően együtt működjenek, készek bármely pillanatban késhegyre menni egymással. Nincs fegyelem, hiányzik az egymás iránti kölcsönös tisztelet, bizalom. Így aztán a közönség részéről sem várhatnak valami nagy tiszteletet, bizalmat.

Csak nem régen került a közigazgatási bizottság elé egyik rendőrtisztviselő fegyelmi ügye s ennek kapcsán felelőztetésében olyan dolgot sorol fel az illető rendőr biztos, hogy a bizottság tagjai megbotránkoztak rajta.

Egyáltalában legjobban jellemzi a rendőrségnél uralkodó állapotokat az, hogy alig van egyetlen rendőrtisztviselő, aki ellen vizsgálat vagy feljelentés nem volna.

Alapos, gyökeres tisztogatás kellett volna már régen a Kossuth-utcai rendőrségen; azonban senki nem akart hozzányúlani a kellemetlen ügyhöz s inkább még takargatták a botrányokat.

Most azonban már nem lehet kitérni a rendőrség dolgai elől, annál inkább, mert a belügyminiszter is bele szól az ügybe.

Ugyanis, mint értesülünk, Fassie Sándor tb. alkapitány egy hosszú memorandum felét készített s közvetlenül a belügyminiszterhez küldötte fel.

A memorandumban meztelenül feltárja a rendőrség állapotát; a botrányokat, s számokkal, adatokkal támogatja a felsorolt dolgokat.

Igen valószínű, hogy miniszteri biztos jön le az ügy megvizsgálására s nagyobb változások lesznek a rendőrtisztviselők személyzetében.

Mindenesetre épületes, csinos dolgok fognak felszínre kerülni a rendőrség szennyéből.

Sz. F.

Mindez sok fájdalmas percet, sok szenvedést okozott neki; minden nélkülözést panasz nélkül kellett eltűrnie; nem volt közelében senki, ki perczeit megédesítette volna.

Üres idejében az édes otthonnak, gyermekkori édes emlékei zsidbasztó hatásának engedte át magát és akkor a távolból látta fiáért aggodó, édes, jó anyjának kedves arcát hozzá néha még hazulról távoztának idejében az emlékezet ködén át bontakozott ki Irmának mosolygó arca buzávirág-kék szemével; de ezt csakhamar elmosta a létért való erős küzdelem. Lázassal szorgalommal tanult, hogy előre haladhasson, hogy egykor a társadalomban méltó helyet küzdhessen ki magának; hányszor virrasztotta át az éjt könyvei mellett; hányszor találta a lámpafény halvány világa mellett a fölkelő nap! De a nappal megélhetés eszközének előteremtésére kellett felhasználnia, és csak az éjszakák jutottak önművelésére.

Kinos napjai voltak, míg az egyetemet el nem végezte. Ezeket a kinos perceket pedig mindig a szűk anyagi viszonyok okozták; menyeyi drága időt kellett mások gyermekeinek tanításával töltenie, holott ezen drága időt mily nagyszerűen fel tudta volna használni ismereteinek gyarapítására.

Vilt idő, midőn egész lényét szegénységnek tudata töltötte be, — hogy szeretett volna gazdag, igen gazdag lenni.

De ezen gazdagságot nem azért óhajtotta, hogy kénye-kedve telhessen a táncstermek rogyogó pompáiban, dusan megrakott asztalokban, futó paripákban, hanem csendes magá-

nyért, mások boldogításáért, a tudomány ápolásáért óhajtotta volna.

Már tanulmányaival készen volt és egy ügyvéd irodában, mint irodavezető nyert alkalmazást; ekkor fakadt az életnek a legszebb rózsája az ő keblében is: a tiszta szerelem. Szerelmes lett főnökjének szép leányába, a bájós Gizellába.

Hányszor tanulmányozta az égbolt csillagait, hány regét költött az egyes csillagokhoz; de azt nem tudta, hogy ezen csillagokon kívül más csillagok is léteznek. Gizella érezte vele, hogy más csillagok is vannak, melyek az üdvöt éppen úgy hordják magukban, mint a poklot.

Hogy szerelem volt-e az a érdeklődés, melyet Lajos, a tudós férfi iránt mutatott.

Nem hiszem, mert akkor nem történt volna meg az, a mi megtörtént.

A szép Gizella mindig előnyben részesítette Lajost a többi udvarlók nem kis bosszúságára; nem csoda tehát, ha Lajos szent érzelmét némi reményekre jogosítottak vélte; boldognak, eddig soha nem érzett boldognak érezte magát, terveket kovácsolt, nagyobb erővel dolgozott, hogy pénzt szerezhesen, hogy feleségének maga teremtsen meg az édes otthon.

Levelet kapott eközben hazulról ismeretlen kézírással, majdnem ismeretlen névvel, Irmával. A levélben hazahívja az édes anya beteg ágyához, hogy anyai áldását rá adhassa egyetlen gyermekére, reményének egyetlen fénylő csillagára. Azonban nem ment, szerelme fogva tartotta.

III.

De gondolta magában, hogy most már van, akinek keserű bánatát, mely fájdalmát elmondhatja s vele szívét megkönnyebbiti.

Elindult a szép Gizellához.

A megszokott társaság már együtt volt, minden arc ismerős volt csak azé nem, ki most Gizellának a zongoránál a kottát tartja. Bú és kétes remények között ült félre egy pamlagra, onnan nézte az imádott leány ábrándos szemét, mely szépségesen ragyogott, csak hogy nem feléje, mint azelőtt. Hiába leste a pillanatot, melyben szemük találkozik; hiába várta azt a boldogító percet, melyben megfoghassa Gizella »bárony«, puha kezét és elmondhassa mély bánatát, melyet az ő szerelme el fog oszlatni; hiába, hiába... feléje se nézett.

Támolyogva lépett ki abból a házból, hol boldogságát még csak az imént is föl lelmi remélte.

Fünn a tiszta, májusi égen ragyogtak a csillagok, nyugodt fényt vetve az egész világra, — csak annak a szívét hagyták sötétlen, ki őket annyiszor szemlélte, vizsgálta; ki beléjük oly sok bizalmat helyezett.

Másnap irodába ment, dolgozni akart; de sehogysem tudott. A főnök azzal a hírrel lepte meg, hogy leányát Tenyéry huszár főhadnagy eljegyezte.

Mennykőcsapásként hatott Lajosra ez a hír. Tehát ezen boldogság csak álom volt! Álmodott az emberi élet három első szakában. Megesalta a gyermekkor tündér világa, meg-

Revizionista beszámoló.

A peéri (Győr m.) választókerület országgyűlési képviselője, **Vikár István**, mint tudósítónk írja, folyó hó 12-én tartotta Peéren a községi házánál nagy érdeklődő közönség jelenlétében beszámoló beszédét. Beszámolójában leginkább az egyházpolitikával foglalkozott; hiszen nem is beszélhetett egyébről, mert az elmúlt 5 évi országgyűlés — mondhatni — egyedül az egyházpolitikát uralta. Igéretéhez híven ellene volt mindenkor a polgári anyakönyvelés, polgári házasság, zsidóreczepezió, vallásatlanság törvénybe iktatásának; meggyőződésével ellenkezik jelenben is a most már életbe léptetett törvény, s ha a választókerület bizalmát a jövő cikkélusra is megnyeri, a jövőben is minden lefolyását oda fogja irányítani, hogy az illető törvények revideáltassanak, mert meggyőződése szerint az új egyházpolitikai törvények nem a felekezetek egymáshoz való közeledését, egymással való békés egyetértést és keresztényi szeretetet munkálják, sőt inkább a ker. felekezetek közt, az eddigi kis kerítéseket erős kőfalakká növesztik, illetőleg óriási választó falakat raknak felső lélekismeret szabadságán igen nagy mértékben uralkodnak. Beszéde folyamán megemlékezett az ország különféle lakosainak, földművelők, iparosok stb. igazságtalan megadóztatásáról. A földműves a kis birtokát nem tudja a zsebébe eldugni, mint a börtönzárak az ő millióikat; amint megadóztatja a kormány annyira, hogy mármár összeroskad, illetve semmivé lesz a közterhek alatt; a börtönzárak pedig fürödnek a fölös boldogságban, ellenben a haza terhének hordozásához ugyiszólván semmivel sem járulnak. Végre a választó közönséget kérte az egyetértésre a 48-as függetlenségi elvek megőrzésére, mert ha a hazafiak kebelében ez él, akkor érhetjük meg azt az arany időt, mikor független magyar hazában, teljesen független magyar nép lesz az ur. Beszámolója igen nagy tetszéssel találkozott.

A románok passzivitása.

Hogy miben áll az oláh nemzetiségiek híres passzivitása, azt az alábbi biztos forrásból vett a kellő világításba helyezi:

Krassó-Szörénymegye román-szászkai kerületében, a melyet most Asbóth János képvisel, megindult már a választási mozgalom. A tulnyomó többségben levő oláh választók, Tornyá Endre fehértemplomi ügyvédnek ajánlották fel a képviselőjelöltséget, a ki tizenhat eszterdeig törvényszéki bíró volt a fehértemplomi törvényszéknél, a melynek jogkörébe tartozik a

szászok választókerület is. A múlt napokban megjelentek Tornyánál Mercsina, Vrány, Vrán Vrányucz, Berlistye, Jám, Rakasdia, Nikolince, Heicdorf, Ó- és Új-Reszova, Román-Szászka, Illadia, Szokolár és Potok községek küldöttei és kérték Tornyát, hogy fogadja el a jelöltséget. Tornyá természetesen szabadelvű párti programmal elfogadta a jelöltséget. Ime a híres passzivitás.

Községi gazdaszövetkezetek.

Megkondul az esti harang s a falu apraja, nagyja imát rebeg, kérve Isten áldását a holnap kezdődő nagy munkára. Javában foly már az aratás! Végre befejezéséhez közel egy hosszú év, mely alatt a gazda annyit fáradozott, töprekedett, oly sokszor remegett s törölte verejtékes homlokát; végre, miként a hajós, ... megpillantja a partot; most a gazda is reménykedhetik, hogy a sok nélkülözés, önmegtartózkodás és aggodalmak után czéljához ér: megtalálja a kikötőt, fáradozásainak jutalmát. Igen, így lenne az a világ rendje, s miként az ügyvéd, az orvos, ha kötelességét teljesítette, a legitin honoráriumot inkasszálja, épugy a gazda is áhítozik most már keserű fáradságának éret gyümölcse után. Csak hogy a mig orvos, ügyvéd biztosan számíthat budget-je e tételére, addig azok a szegény halandók, kiknek egyedüli jövedelmét néha könyekkel áztatott anyaföld nyujtaná, a fizetés jelen órájában, az aratáskor még csüggedtebbek lesznek, mert immár az eddig fentartó remény és buborékként elpattant, az ébredés egész keserűsége nyer kifejezést azon mizériában, hogy ha van is valami kis termés, az alig, vagy éppen nem értékesíthető. A gazdának sem ideje, sem alkalmja a börtön spekulálni, legfőképp a közép- és kisbirtokos, ha betekint a különben is sovány erszényébe, mely a mindennapi sürgős szükségletek által ma már teljesen kiürült, s ha látja, hogy a megelőző évek rossz gabona áraival arányban nem áll, minden egyéb bevásárlandó cikkeknek magas ára tárczája egyensúlyát mennyire veszélyeztette, ha látja, hogy az ez évben beütött sertés vész az eddig oly jó háztartási segélyalapot is tönkre tette, s ha még mindezt nyomja néhány sürgős fizetés felszólítás: ugy piacra dobja hanyat homlok tömegesen termését, s az ugy is alacsony árakat a nagy kínálat még lejjebb szorítja. Legkivált a vidéki piacok lesznek tele pár nap múlva gabonával, mely eladó azon áron, a milyent az ottani piac »Ringje« vagyis az egymással kartellben álló helybeli kereskedők és fufangos ügynökök, kik egymásra nem licitálnak, jónak fognak találni megadni.

Heinével elmondhatjuk »est ist eine eatl geschichte, sie bleibt aber immer neu.« Így van ez minden aratáskor, de évről évre rosszabbak lesznek a viszonyok, és struczmadárként várja a gazdaközönség az események folylását, s ha sorba bukik el mellettünk egy-egy jó barát, remegve kérdezzük, mikor kerül reánk e sor. De hát nincs segítség, nincs orvosság, a drága, nyomasztó adósságokba elmerült gazdaközönség részére? Igenis van módja a bajokat enyhíteni, de miként nem a tengerből lesz a patak, ugy ne keressünk mindig felülről minden segélyt, ne kívánjunk egyszerre nagy országos intézményeket, mert ezek nálunk többnyire messziről fényesek, de a jótékony meleget csak a tüzhely körül terjeszkedik, egyes közeli nagy alakoknak jut fény is melegebből, míg a távolabbi apróbb lényeknek csak az árnyéka és a meleg hire marad.

A legnagyobb erő az apróbb erők összetétele után állítható elő, a leghatalmasabb hadsereg egyes katonákból van szervezve, az apróbb vízcsapok összefolynak s ellenállhatatlan erővé egyesülnek. Vegyünk példát a természetből, egyesüljünk, szövetkezzünk, mint annak elemei. Ha az intéző körök a hatalmas merkantillisták szövetségét pártolják, álljon viszont a gazdaközönség, a vidéki társadalom s építsen egy olyan erős phalanxot, mely védelmet biztosít az élethalál harcban. Közzé- táraz, szövetkezeti pinceszék, szövetkezeti gyárak, beszerzési szövetkezetek számos testvéreikkel nem az álmok fellegvárai, de oly hasznos intézmények, melyeknek meg kell és meg is fognak valósulni, de miként a helyes összhangot csak a hangok helyes sorrendje adja meg, azok, kik a segélyre első sorban utalvák, a vidék kis falui, önmaguk szövetkezzenek s minden megerősödjék, egyesüljenek, nőjjenek, terjeszkedjenek mint Raiffeisen takácsai. És legyen a mi vármegyénk egyike az elsőeknek, kövesse Pest megye jó példáját. Bölcsője az ily szövetkezetnek meg van Gyöngyösön, a »hevesmegyei gazdasági önszegélyző hitelszövetkezet« mely még szerény körben, de biztos alapon halad előre, a gróf Károlyi Sándor elnöklése alatt álló »hazai szövetkezetek központi hitelintézete«-vel szerves összeköttetésben, ennek áldásos működését e megyében terjeszteni czélja, s már eddig is több községi szövetkezetet alapított a megyében, melyek mindegyike önállóan nemcsak szépen prosperál, de valóban öröm megnézni ezen községi szövetkezeteket, mily ambíció és lelkesedéssel vannak azok vezetve, s ámbár az igazgatóság mindenütt díjtalanul működik önzetlen munkájukat a legpedánsabb rend, szakértelemmel és buzgósággal vezetik s leginkább ezen szelemnek

csalták az ifjúkor ábrándjai, de legnagyobb, legkeserűbb csalódása volt: férfi szerelme!

Most már csak a falusi élet után vágyott.

IV.

A barna fűrtü halovány férfi lassan haladt, az erdő szélétől a temető felé. Mintha varázslat fogta volna körül, ugy ébredt szívében valami homályos, édes érzelmek; mintha az egymásra hajló kis virágok ezt sugták volna. Még van boldogság számodra!

És amint a temetőn keresztül haladt, a hold, a csillagok fényénél egy nem rég hantolt, friss virággal beültetett sirhantot pillantott meg.

A sirkeresztén lévő név szegezte oda tekintetét. Térdre roskadt a kereszt előtt, feldokló zokogással öntötte könyeit. A rég elfojtott könnyeivel áztatta annak a kedves halottnak sirhantját, a mely alatt most édes anyja aluszsa örök álmait.

Talán ott térdelt volna másnap is, ha egy reggel meg nem jelen ott egy gyöngédnő, ki a sirnál találta. Mint régi kedves ismerőst üdvözölte kezeivel, fűrtjeit megsimogatta esdő szeretettel hívta.

Lajos! jöjjön haza, pihenje ki magát, ott sok édes emléket fog találni. Édes anyja ott-hona az; ugys azt mondta beteg ágyán, hogy önre is ugy vigyázzak, ha hazajön, mint ő reá betegágyán. Legyek háziasszonya a háznak, mig önnek nem lesz olyan valakije, ki majd megődesíti ő helyette is az ön perceit.

És gyöngéden karonfogva vezette a nád-

fődeles házba. Lajos nem szólt, csak megragadta a gyöngéd kezét és megcsókolta.

* * *

Örömtől ragyogó szemmel, dobogó szívvvel sietett Ráskay Lajos a helység házából a nád-fődeles házba; meglelte az igazi boldogság lakhelyét. Ráskayt megválasztották körjegyzőnek. Jánossy Irma, az özevgy nyugalmomba vonult uradalmi ispán egyetlen leánya takarította Lajos szobáját éppen akkor, midőn Lajos oda ért. Lajos reszelő hangon köszöntötte remegő kézzel fogta meg a leány kezét és egész köz-zel simolt hozzá.

— Édes Irma, legyen mindig az én házam vezetője, éltem őrangyala, vigasztalója.

És meg csókolta leányt.

— Irma, te még kételkedel: hisz te vagy boldogságom, boldogságom csillaga!

Irma nem szólt, csak buzavirág-kék szemével ránézett Lajosra, hosszan, kőnytel szemmel, aztán odaborult a réges-régen hűn szeretett férfiú keblére, aki most viszont az ő haját simogatta, de nem bánatának enyhítésére, hanem két, egymásnak termelt szív végtelen örömeiből.

Egy hajó törött elbeszélése.

A megfeneklett Drummond Castle gőzös utasai közül, mint annakidején megirtuk, két matróz és egy utas megmenekült.

Ez így beszéli el a katasztrófát és saját megmenekülését:

Mikor megértettem, hogy a hajó zátonyra került, sietve mentem fülkémbe s magamra kötöttem a mentő övet. Aztán felszaladtam a fedélzetre. A hajó eleje akkorra már annyira le-süllyedt, hogy lehetetlen volt a fedélzeten felfelé menni. Szuroksötét volt a fedélzeten, minden világosság kialudt. Nem gondolkodtam soká, hanem felugrottam a fedélzetre s szívszorongva vártam, hogy mi fog történni?

Nem láttam, és nem hallottam senkit, semmit, csak azt éreztem, hogy a hajó egyre süllyed. Azután én is benne voltam a tengerben.

Ugy tetszett, mintha a hajó eltűnt alólam. A tenger csodálatosan csendes maradt, a hajó elsüllyedése örvényt sem okozott. A hullámok összezsaptak felettem és én ott voltam a hullámokban.

Kik és hányan kerülünk ki a hajóból a tengerbe, nem tudom. Egy csónak evezői és üldöszkái usztak a vizen, ezekbe kapaszkodtunk. Egy nő a nyakam köré fonta karjait. Szóltam neki, hogy ereszszen el, annál görcsösebben fogott.

Ekkor erővel leszakítottam őt magamról s kezébe adtam a deszkát. Vagy egy óráig velünk volt, ereje azonban fogyott ... szó és jaj nélkül elmerült a tengerben.

Alig egykét percet főlukott a holtteste; egy ideig velünk uszott, aztán egy hullám elvitte. Ekkor még nyolczan, talán kilenczen lehettünk a deszka körül. Az asszony azonban megkezdte a sort, folytatták a többiek, félórától félórára fogyott a számunk. Reggel 4 órára csak hárman voltunk: egy utas, Ellis, a kor-

köszönhető, hogy pár hónapi fenállásuk máris érezhető eredményt mutatott föl. Nem csak számtalan kis existenciát mentett meg a vidéki uzsorások hiánya körmei közül, de hogy többet ne említsünk, az egyik, ily k. szövetkezet területén egy már régóta fenálló pénzintézet a szövetkezet konkurrenciája folytán közel 20 százalékra leszállította a kölcsön kamatlábat, egy másik községben szövetkezeti mézszárszövetkezet alapítottak s a legjobb marhahúst 32 kron mérik ki, s innét tervbe van véve a felvidéki szövetkezeteket direkt saját buzájukból otthon készített kenyérrel látni el; egy további község ily szövetkezet útján akar egy birtokot megvásárolni stb. Mind ezen szövetkezetek számai összefolynak a gyöngyösi központban, a hol a tagok száma oly tekintélyes egyénnel szaporodik nap után, kiknek személyiségében is meg van a jövő prosperálás biztos garanciája, s általuk szépen fedezve van azok száma, kik nyereszkesedési, önző reményükben csalódva, elhagyják a szövetkezetet.

A hevesmegyei g. ö. hitelszövetkezet tagjainak 4—5 százalékos fizet. üzletrészeik után, de ennél többet alapszabályszerűen nem, mert nem nyereszkesedésre alakult s legközelebbi célja, hogy mindazon községekben, hol arra a talaj alkalmas, autonóm k. szövetkezetet alapítson, ott az igazi szövetkezeti szellemet megismertesse és a takarékosági hajlam szunnyadó szikráját felébresztve, a lassu. de biztos haladás lehetőségét új keresetforrásokra oktató és buzdító, meg is szeretesse annyival inkább, mert ezek is nem nyereszkesedésre léven alapítva, nem az adós kifosztását, de fölségélyezését célozzák. A gyöngyösi központ vezetősége készséggel megy el Hevesmegye bármely községébe, ha meghívást kap, a felvilágosítást sokat megadni s esetleg ott szövetkezetet alakít.

Ezenkívül a gyöngyösi központ saját igen szerény regijének fedezése céljából betéteket elfogad s tagjainak lehető olcsó kamatlat mellett kölcsönöket folyósít; de főcélja e megye területén a szövetkezeti szellemet terjesztetni, s annak fejlődését előmozdítani; s ha majd e szellem a megyében megerősödik, s az első sorban jelenleg leginkább a hitel olcsó kielégítésére alakult községi szövetkezetek megismosodtak, könnyebb munka lesz egy lépéssel tovább menni, a beszerzés és értékesítés javítására irányuló szövetkezeteket teremteni, s ha majd általánosan megszerettetik a kisebb erőket összetételük által elérhető erő teremtető hatalma, s ha majd akár vidéki, akár fővárosi kartellek ellen a gazdaközönség alakítani fog egy védelmi láncot, mely a kisbirtokost a kö-

mányos és én. Az utas is mihamar eltűnt a mélybe. Mikor elszakadt a deszkától, még egyszer-kétszer fölbukott, uszott, aztán nem láttuk többé.

Ketten maradtunk. Ellis, a kormányos, az én zsebkéssel mentővőrel levágta a köteleket, egy utunkba akadt deszkát hozzákötött a mienkhez, olyan tutajfélét csinált, elég nagyot és erőset, hogy ráülhetünk.

En már nagyon gyöngye voltam; ha még tovább kell kapaszkodnom a deszkába, engemet is elhagyott volna erőm.

A kormányos gyorsan veszítette erejét, hogy később már ülni sem bírt, hanem végig feküdt a tutajon. A hullámok föl-fölcaptak a tutajra, jött egy nagyobb hullám, fölbillentette tutajunkat és Ellis is eltűnt a hullámokban.

Magam maradtam.

Éhes voltam, fáztam, erőm egyre fogyott. Egyedül voltam a tengeren. Csak az tartotta bennem még a lelket, hogy már láttam a partot. De a part messze volt és a közöttem föl-bukkanó holttestek, Ellis utolsó szavai: »Egy félóra múlva mi is így usszunk«, nem sok reménnyel biztattak.

Minden percben vártam, hogy engem is elsodor egy hullám és éreztem, hogy egy nagyobb hullámnak nem bírok ellenállni, mert az erőm egyre gyengült.

És csaknem az utolsó percekben meglátok egy csónakot, annyi holt ember után élő emberekkel. Kiabáltam, ordítottam, amint birtam. Eszrevettek és megmentettek.

zép- és nagy birtokossal összefűzi, akkor majd nyugodtabban nézhetünk az aratás felé, mely ma oly kevés reménnyel biztat, hogy csak a jó Isten kegyelmébe vetett erős bizalom tartja fön azt az osztályt, mely a magyar nemzet igaz és erős, földjéhez rögzített alapja volt ezer éven át.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Julius 19. A függetlenségi és 48-as kör kirándulása a Püspök-fürdőbe.

- 26. Anna-bál a Félix-fürdőben.
- 29. Berettyó vízszabályozó társulat közgyűlése d. e. 11 órakor.

Auguszt. 9. Népiünnepély a Rhédey-kertben.

- 12. Végvágyalás a Pável elleni tüntetés ügyében.

* **A pápa állapota.** A sz. atya orvosa Laponi dr. júl. 16-án egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy a pápa könnyű rheumatikus bajban szenvedett, most azonban már teljesen jól érzimagát. A pápa tegnapi nap folyamán számos egyházi férfit fogadott hosszabb kihallgatáson. Egyébiránt XIII. Leo pápa, már megkezdte nyaralását, beköltözött a Vatikán kertjébe, a IV-ik Leo tornyának nevezett épületbe, melyet most teljesen átalakítottak.

* **Mária Dorothea kir. hercegnő** esküvője orléansi Fülöp herceggel október havában lesz nagy fényvel Budapesten. Képviselve lesznek az összes európai udvarok. A fiatal pár áprilisig terjedő nászut után Angliában telepszik meg London közelében, Woodnorton kastélyában melyet Aumale herceg vesz nekik nászajándékkul. Párisi telegram szerint Mária Dorottya kir. hercegnő a nyáron megnézi jövőendő lakása helyét.

* **Dr. Schlauch Lőrincz kardinális** és nagyváradai püspök Ischl-ből, hol jelenleg időz, sürgönyben üdvözölte József főherceget ő fenességét leányának, Mária Dorotheának eljegyzéséhez orléans-i Fülöp kir. herceggel. A főherceg azonnal sürgönyben válaszolt az üdvözlésre és hő köszönetét fejezte ki ő Eminenciájának a jó kívánságokért.

* **Ottó főherceg**, aki tudvalevőleg a 10. lovas-dandár parancsnokává nevezetett ki, júl. 17-én Pozsonyba utazott, hogy előbbi hadtestparancsnokától, Frigyes főhercegtől, szabályszerűen elbucsozzék. Pozsonyból Sopronba utazik, a hol bucsut vesz a 9. huszárezred tisztikarától, valamint a hatóságoktól. Jövő héten ismét Bécsbe érkezik, a hol állandóan lakni fog.

* **XIII. Leo pápa körlevelét az egyház egységéről**, mint a »V. H.« jelenti, már fordítja magyarra Rada István dr. pápai kamarás püspöke báró Hornig Károly ur megbízásából, a kit a magyar fordításról való gondoskodásra minapi Rómából létekor, maga a pápa kért fel.

* **Monaco La Valletta bíboros** halála. Nápolyban — mint távirataink már jelentették — júl. 13-én Monaco La Valletta bíboros. Evvel azoknak a bíborosoknak a száma, a kik részt vettek a legutóbbi pápaválasztó konklávéban, amelyen XIII. Leo emelték a pápai trónra, hatra olvadt le. Az élők között vannak még Mertel, Canossa, Hohenlohe, Ledochowsky, Oreggia és Parochi bíborosok. Az elhunyt a 113-ik bíboros, a ki XIII. Leo uralomra lépése óta meghalt. Néhány évvel ezelőtt, a mikor még nem volt súlyos beteg, őt emlegették legsűrűbben a pápai trón jelöltjének. A francia bíborosok között igen nagy kedveltségnek örvendett. Az előbbi pápával, IX. Piussal bensőbb viszonyban volt, mint XIII. Leoval, a kinek a pápaválasztásnál vetélytársa volt. Monaco bíboros a szent kollégium seniora volt, a mely minőségben Oreggia di San Stetona fogja követni.

* **Haldokló bíboros** érsek. Nápolyból jelentik, hogy San Felice odaváló bíboros érsek súlyos beteg, annyira, hogy a haldoklók szent-

ségével elláták. San Felice érsek a legfelvilágosultabb főpapok egyike és a szegények jolttevője.

* **Szentlélek kegyelme.** Szigetmonostor pestmegyei községben Urnapján, az ottani református lelkésznek, Fejsz Ferencnek leánya: özv. Valkó Antalné a róm. kath. anyaszentegyház kebelébe tért vissza. A szent keresztségben ft. Bieber Gyula plebános ur részesítette.

* **A gyalogsági főfelügyelő Nagyváradon.** Báró Schönfeld Lipót tábornokszernagy, a gyalogság főfelügyelője tegnap Nagyváradra érkezett. A magas rangú főtitst a reggeli gyors vonattal jött s az állomáson a főbb tisztek fogadták. A főtitst a Szent László fürdőben a főfelügyelő tiszteletére nagy vacsorát rendeztek, melyen az egész tisztikar részt vett. Ma reggel kivonulnak a csapatok a nagy gyakorló-térre, a hol a tábornokszernagy szemlét tart felettük.

* **A Félix-fürdői védterület kérdése** Mint lapunkban már említettük a Félix-fürdői vitás védterület kérdésében, tegnap lett a tárgyalás megtartva. Jelen voltak: a nagybányai m. kir. bányakapitányság részéről Weiss Lajos bányaabiztos, — ki a tárgyalást vezette és Gyűrűri bányatiszt; a földmívelési miniszter részéről dr. Szomtag m. kir. geológus, Biharvármegye képviselőjében Berczy Imre főszolgabíró; a m. kir. államvasutak részéről Krenner és Pricleszky felügyelők, Horth Elemér főmérnök; a Belényes-Vaskóhi vasúttársaság képviselőjében Száhlender Károly, a prem. prépostság képviselőjében dr. Márkus László urodalmi ügyvéd és Neigl főerdész, az érdekelt szomszédok közül: a nagyváradai l. sz. püspökségi uradalom képviselőjében Kovács Béla uradalmi főügyész; a nagyváradai l. sz. káptalan Frankó Endre urad. főügyvéd és Szatmari Sándor főtitst képviselték. Megjelentek továbbá Déry János, Kiss Elek ügyvéddel, dr. Vári Szabó Béla, Hájó, Rontó, Kordó és P. Sz. Márton községek előljárói. A tárgyalás reggeltől este 8 óráig tartott. Déry János és Vári Szabó Béla és részben a l. sz. káptalan tiltakoztak ugyanaz a területüknek a védterületbe való bevonása ellen azonban a tárgyaláson jelen volt geológus és az érdekelt premtontrei prépostságot képviselő dr. Márkus László kimutatták, hogy ezen területek is, csakugyan a Félix-fürdő védterületéhez tartoznak. A bányakapitányság, javaslatát ez irányban fogja a miniszteriumhoz felterjesztetni, s így a Déry János és Vári Szabó Béla által megkezdett ártézi-kút furatások tovább nem eszközölhetők. A tárgyalás után a vendégek elragadtatva beszéltek a Félix-fürdőt bő és nagy hófoku vizéről, továbbá a szép és izléses berendezéséről. Valóban üdvös dolog is lenne, ha városunk e kitűnő fürdője mindenféle megrontását netalán előidéző intézkedések ellen, mint a múltban, úgy a jövőben is megóvassék.

* **A tűzrakatanyá építése.** Nagyvárad város tanácsa annak idején jelentést tett a honvédelemügyi miniszternek, hogy a hadosztály tűzrakatanyá építését megkezdették. A miniszter leiratot intézett a városhoz, a melyben a laktanya építését tudomásul veszi kéri azonban, hogy a laktanya átadásáról tegyen a tanács jelentést hozzá.

* **A vasvári gyűlés utójátéka.** Szombat-helyről jelentik: Lepsényi Miklós a »Magyar Néplap«-ban, »Felpofozott szolgabíró« czim alatt megírta, hogy Bacsó Vincze vasvári szolgabíró a vasvári népgyűlésen fölpofozták. Miután Bacsó azt állítja, hogy hajaszállát se érintette senki, sőt a »megfutamodott néppártiak titokban szökdöstek el Vasvárról«, a szolgabíró felsőbbjei engedéllyel Lepsényi ellen sajtótügyi feljelentést nyújtott be a győri sajtóbírósnál.

* **A nagyváradai iparos-polgárok a kiállításán.** Többször említettük már, hogy a nagyváradai iparosok egy felrándulást vettek tervbe. Ez szépen kivihető volt, amennyiben száznál több iparos-polgár jelentette be rövid idő alatt részvételét s már ma este Bertsy György ve-

zetése alatt, fel is vonulnak. A száláról és olcsó élelemről, már gondoskodtak s valószínű, hogy iparosaink e telrándulásról nem csak kibővített tapasztalatokkal, hanem számos kellemes emlékekkel fognak visszatérni városunkba.

*** Keresztény-zsidó házasság.** Kismártonban (Sopronm.) egyik lutheránus ügyvéd fia eljegyezte a zsidó Wolf bornagykereskedő leányát. A zsidó ragaszkodván vallásához, míg a lutheránus ügyvédet vallásosnak még ellenségei se mondhatták, abban egyeztek meg, hogy a házasságból származó összes gyermekek zsidók lesznek. A zsidó rabbinus azonban kijelentette, hogy e vegyes házasságot nem áldja meg. Nem is tette. Nem sokat törődött azonban ezzel a vallástalan ügyvéd. Hisz manap a pusztai polgári kötés is elég. De azt is kijelentette ám a rabbi, hogy a születendő gyermekeket körülmetélni se fogja, mert ilyen házasságból származott gyermekeket a zsidó vallás nem fogad be. Bár érezte a megszegés súlyát a derék ügyvéd: sokat ezzel se törődött. Hisz ma már felekezeten is lehet az ember! A fő az, hogy a gazdag zsidó leány és pénze fiáé legyen. Megtörtént a polgári egybekelés, melyet gazdag lakó követte. Midőn azonban leültek az asztalhoz, az öreg zsidó, a leány apja kijelenté, hogy ő kereszténynyelvű asztalnál nem étkezik. Etkezni tehát hazamegy, de azután majd eljön. Ez már nagyon zokon esett a vallástalan ügyvédnek és szemeiből kicsordult a könny. Láta, hogy e társaságban se őt, se övét, se vallását nem becsülik, sőt gyűlölik. Csak hogy később nyílt föl a szeme.

*** Szerzetessé lett világfi.** Rómában nagy feltűnést keltett, hogy Valenzani ügyvéd, frascattii polgármester, lemondott hivataláról és egy szerzetesrend zárdájába lépett. Valenzani előkelő és gazdag család sarja és az egész fővárosban ismert világfi volt.

*** Tass- és Szaboles-vezérek emléke.** Tiszafüreden emlékoszlopot fognak állítani a millennium alkalmából, a mely Tass és Szaboles honfoglaló vezérek emlékének lesz szentelve. Az emlékoszlop sósuti terméskőből tíz-tizenkét méter magasságu lesz s oldalaira karrarai csiszolt márványlapokat illesztenek.

*** Párosodás keresztények és zsidók közt.** A belügyminisztérium hivatalos lapja, a »Belügyi Közöny« legutóbb kimutatást közöl a keresztények és zsidók közötti párosodásokról, melyből kitűnik, hogy a folyó év első négy hónapja alatt, azaz január 1-től április végéig összesen 170 keresztény-zsidó összeállítás történt hazánkban. Ebből 83 esetben a vőlegény, 77 esetben a menyasszony volt a keresztény. A 170 házasságból Budapesten kötött 90, vidéken kötött 80. A hitűkről megfigyelt keresztények közt katolikus alig akadt.

*** Lóárverés.** A folyó hó 8-án kelt azon értesítésre vonatkozólag, hogy a mezőhegyesi ménésből kielejtett 84 darab ló Nagyváradon fog árverés alá bocsáttatni, illetékes helyről vett értesítés alapján tudatom a gazdaközönsséggel, hogy a kérdéses lóárverés f. hó 26-án reggeli 8 órakor Mezőhegyesen fog megtartatni. Nagyvárad, 1896. július 15-én. *Darvassy Lajos*, tanácsnok.

*** A bécsi antiszemita előhaladása.** A bécsi várostanács (a községtanács állandó végrehajtó bizottsága) a következő feltételekhez kötötte a mentőegyesületnek adandó segélyt: 1. Az alapszabályok módosítandók olyképen, hogy a bizottsági tagok egyharmadát a város nevezi ki és hogy a városi hatóságnak van joga kijelölni azokat az orvosokat, a kiket a mentőegyesület kinevez. 2. Az egyesület még a folyó évben újra alakul. A várostanácsnak ezekkel a feltételekkel nyilvánvaló célja az, hogy a mentőegyesület éppen úgy megtisztítsa a zsidókat, mint a gyorsírodát, a magisztrátust és a tanítóesületet.

*** A Páris-patak medre.** A Párispatak már pár év óta nem okoz nagyobb galibát a közel lakóknak; de azért időnként nagyon ráférne, ha a medrét kitakarítatná a város. Uri utcán a vasfürdő mellett szintén telve van a meder mindenféle gazzal, szeméttel sőt az utca felőli part mindjobban omlik be a mederbe. Thury Lajosné, a vasfürdő tulajdonosa,

beadványt intézett a városhoz, a melyben kéri a partot megerősíteni, mert az ő bejáratát is fenyegeti a patak vize.

*** Jön a kánikula.** Minden időnek meg van a maga különlegessége. Egy évvel ezelőtt a Goldstein Számi nótát fújta Nagyvárad közönségének egy része; most pedig Budapestről hozták el az ottani Konstantinápolyból azt a sajátos, keleti stílusban megírt zene darabot, melynek: Jámbo nevet adtak. Már cigány zenekar is huzza az új darabot. Bura József bandája be tanulta a Jámbot s ma este a Széchenyi-téren bemutatja a közönségnek, mely a nagy meleg beálltával előzőli estenként a sétatereket. Pedig még nincs itt a kánikula.

*** Járványos betegségek Nagyváradon.** A járványos betegségek Nagyváradon ha ugyan nem is szünetelnek teljesen, de alig egy pár esetben fordultak elő július hó első felében. A fél hónap alatt vörheny 3, hólyagos himlő 1 és roneselő toroklob szintén 1 esetben fordult elő. A járvány kórház jelenleg teljesen üres; egyetlen beteg nincs benne ápolás alatt.

*** Kárt csinálnak a szekeresek.** A szekeresek nem nagy lelkiismeretűek a dolgokból, hogy honnét hordják a Körözből a homokot s ez által nem okoz-e kárt másnak. Andrási Lajos, Kugler Albert és még több szomszédjuk sürgős beadványban hívják fel a város figyelmét arra, hogy a szekeresek a házak tövéből kiásták a homokot s egyik part falon már is erős repedések vannak. A mérnöki hivatal azonnal megtette az intézkedést. A rendőrség egy őrszemet állított a Garasos hidhoz, s a falak mentén 10 méterre a falak aljától, nem szabad homokot ásni. Egyáltalában azt akarja a főkapitány, hogy a Kishid és a Gararos hid között levő területre ne legyen szabad homokot vagy követ hordani.

*** Vasut megnyitás.** A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó gyulafehérvár-zalatnai keskeny vágányu h. é. vasut zalatna—kénesei 4.6 kil. hosszú vonala Kénese állomással júl. 11-én a nyilvános forgalomnak átadott. Kénese állomás csakis teheráru forgalomnak van berendezve, minélfogva eme vonalrészén személyszállító vonatok nem közlekednek.

*** Szérum a tüdővész ellen.** Hónapokkal ezelőtt híre ment, hogy a tüdővész ellen új szérumot találtak fel. A hírt nagy kétkedéssel fogadták és megczafolni igyekeztek orvosi körökben. Most azonban határozott alakban jelentik Berlinből, hogy Behring a tüdővész ellen szérumot talált föl és ezt még ez év végéig be is fogja mutatni.

*** Elveszett ökrök.** Löbl Henrik nagyvárad szeszgyáros négy darab hizott fehér ökre tegnap délelőtt elkóborolt, s dacára a sok keresettségnek még most sem találták meg. A rendőrség segítségéhez folyamodtak, ámbár helyesebben tenné Löbl úr, hogy ha már ökröket tart, tartson mellé felvigyázót is, így aztán nem kell az elveszett jószágok után szaladgáltatni a rendőrséget.

*** Elitelt protestáns felekezeti főtisztviselők.** A trencsényi egyházmegye elnöke, Dohnány Lajos felügyelő és Joch Pál főesperes a múlt keddre a nógrádi ev. esperesség törvényszéke, mint delegált bíróság elé voltak idézve, mert ellentáltak a felsőbb egyházi hatóság intézkedésének s az egyházmegyei gyűléseken, mint elnökök törvénybe ütköző határozatokat enuncióáltak. Az egyházmegyei törvényszék a vádlottakat a hivatalbeli mulasztás és visszaélés vétségében büntösöknek találta, hivataluktól felfüggesztette és az eljárási költségek megfizetésére kötelezte.

*** Külföldi segély magyar protestánsoknak.** Mint az »Alkotmánynak« írják, a hercégvárosi ág. evangélikus egyházközség nem régebben templomának építésére a Gusztáv Adolf egyesület schlesweig-holsteini főgyűléstől 5407 marka segélyt kapott. Most újabban a restaurálás alatt levő templom belső berendezésére az egyházközségnek 900 marka értékű ajándék tárgyat küldött az említett egyület és azonkívül az oltár felszítésére 405 marka segélyt helyezett kiállításba a gyülekezetnek. Nagyon terjedelmesen semmi kifogásuk nincs az ellen, ha

protestáns polgártársaink szegény egyházai barhonnét segélyeztetnek, sőt örülünk azon, mint a vallásos összetartás jelén. Kérjük azonban őket, hogy mérjenek egyenlő mértékkel s ne támadják meg a katolikusokat szüntelen azon ürügy alatt, hogy a külfölddel tart összeköttetést és kozmopolita. Tisza Kálmán ismeretes nyilatkozatával szemben különben az ilyen adományelfogadás meglehetősen sajátos, s az látszik mutatni, hogy a híres protestáns hazafiság sem veti meg a külföld segítségét, ha az pénz alakjában jön.

*** Vasuti szerencsétlenség.** Dombóváról jelentik, hogy a kaposvári vonat elgázolta a csomai őrt, ki a zászlót lengette, hogy a vonat megálljon. Az őrt 3—4 nap óta súlyos gyomorbajban szenvedett s e miatt elgyengülve midőn a pályatest mellett állt, elszédült s a közeli kerekék közt lelte borzasztó halálát. Felesége az udvarból látta a katasztrófát, oda is rohant, de jajveszékelve már csak azt kiáltotta: meg van halva!

*** Szerbia titkaiból.** A »Semliner Ztg.« egy idő óta hajmeresztő dolgokat közöl Szerbiáról. Legutóbbi számában a következőket írja: Hogy Szerbiában az adminisztráció milyen lehet és milyen tisztviselőkre bizzák azt, arról tanuskodik, hogy az a postahivatalnok, ki a múlt évben a belgrádi állomáson egy 20.000 frakos pénzküldeményt sikkasztott el, — jelenleg mint adófelügyelő van alkalmazva. Egy adóhivatalnokot, ki 8000 frankot sikkasztott, előléptettek, hogy a sikkasztott összeget megtérítthesse. — Ezeket a híreket nem czáfolják meg a belgrádiak.

*** A zentai csata 200 éves évfordulója.** Zenta város közgyűlése Boromisza polgármester indítványára elhatározta, hogy a jövő esztendőben megünnepli a zentai csata kétszázadik évfordulóját. A város szobrot emel savoyai Jenőnek s az ünnepre meghívja a kormányt és a képviselőházat is.

*** Lopás fényes nappal.** Özv. Mezey Istvánné jelentést tett a rendőrségnek, hogy tegnap délelőtt míg ő ebédlő szobájából távozott, valaki onnan egy értékes ezüst cukortartót, a benne levő szintén ezüst cukorfogóval együtt elloptott. A tartó külsejére »M. F.« jegy volt vésvé s mindkét tárgy veretekkel és metszvényekkel volt ellátva, mi azokat annál értékesebbé tette. A tolvaj kiténének kiderítése végett a rendőrség megindította a nyomozást.

*** Elfogott sikkasztó.** Régen körözött már az ügyészség Gábor Jánost lopás és sikkasztás vétsége miatt. Sok ideig nem sikerült elfogni s nem is tudott felőle senki semmit. Tegnap azonban szerencsétlenségére nagyváradra jött és itt sikerült tegnap délután Faludy Soma rendőrőrmesternek Körös-utcán elfogni. Bevitték a rendőrséghez, honnan azonban még a tegnapi nap folyamán az ügyészséghez kísérték át.

*** Tolvajok a postán.** Az aradi vasuti postán tolvajok dözsmálgatták a temesvári vonatokkal érkezett csomagokat. A temesvári postagazgató átküldte Aradra Rodziewicz József titkár, a ki a rendőrség segítségével kiderítette, hogy a lopásokat Torkandi István és Gyenge Gábor postaszolgák követték el. Torkandi lakásán megtalálták a prédának egy részét.

*** Rövid hírek. Hirtelen halál.** Sipos Imre érmihályfalvai lakos a mezőn dolgozott s hirtelen rosszul lett, Mire orvost hívtak, meghalt. — **Felakasztotta magát.** Csikostás Onucz hosszú-aszói lakos nem szerette a munkát s inkább a falu kocsimájában töltötte idejét. Az ivásból pedig nem lehet megélni. Tegnapelőtt felakasztotta magát. Reggel mikor észrevették, már meg volt halva. — **Az anyakönyvvezetők díjai.** A belügyminiszter körrendeletet küldött szét a törvényhatóságokhoz, a melyben elrendeli, hogy az anyakönyvvezetők részére az állam által adott összegről külön számadás vezetendő s időnkint felterjesztendő. — **Jégvihar pusztítás Bihar megyében.** Alig két hét óta, már a negyedik helyről adnak tudósítást Bihar-

megyéből, a jégpusztításokról. Legújabbán F e n e s község környékén dühöngött nagy jégvihar, mely a még learatlan gabonában és különösen a tengeriben okozott nagy károkat. — **A körösi gátak javítása.** Városunk határán több helyen, a tavaszi vizár nagy károkat illetve rombolásokat vitt véghez. Mivel e károk még nagyobbakká, sőt veszélyessé válhattak volna, a Körös sebes és romboló természeténél fogva, a hatóság által nemrég el lett rendelve e gátak javítása, mi már a napokban kezdetét is vette. — **Jókai Mór** erős hűlés folytán megbetegedett, s legalább néhány napig kénytelen lesz a szobát őrizni. **Az igazságügyi orvosi tanács elnöke** dr. Kovács József miniszteri tanácsosi címmel és ranggal felruházott tudomány-egyetemi nyilvános rendes tanárt további három év tartamára kinevezték. — **A magyarországi kéményseprők** augusztus 17—19-én B. pesten az orsz. ipar-egyesület nagy üléstermében Uj-utca 4. szám.) országos kongresszust fognak tartani. — **Zászló-szentelés.** A kecskeméti kath. legény-egylet 1896. augusztus hó 2-án zászló-szentelési ünnepséget és nyári mulatságot rendez. A zászlót alkalmi szónoklat kíséretében Bogdy Pál apátplébános szenteli meg. Zászlóanya: Wittmann Károlyné urnő. — **Katholikus kör Félégyházán.** Vasárnap délután, mint Félégyházáról jelentik, ott a néppárt Katholikus kört alakított, a melynek mindjárt az alakulás alkalmával hatszáznál több tagja volt. Elnöke Bartha Lajos lett. — **Húszárok gyakorlata.** A gróf Pálffy nevét viselő 15-ik huszárezred Debreczenben állomásozó százada kutatási szolgálatok végzésére három napi gyakorlatra eltávozott Debreczenből. — **Sáskajárás.** Nagy-Tállya és Maklár hevesmegyei községekben, s sáskák nagy mértékben pusztítják a még álló vetéseket. — **Letartóztatott család.** A bécsi rendőrség letartóztatta Winkler Arthur boroszlói gazdálkodót, ki a boroszlói népbankot csalárd uton 40,000 márká erejéig megkárosította és aztán eltűnt Boroszlóból.

* Irodai foglalkozásra délutánonként ajánlkozik, egy érettségi bizonyítvánnyal bíró végzett ifju. Bővebb felvilágosítások a szerkesztőségben.

Svindler házasság-közvetítő.

B u d a p e s t j u l . 16.

A bajnok-utca egyik házában nagyon látogatott helyiség jó ideje Fischer Mór irodája. A jeles ur házasságközvetítésekkel foglalkozik s mint ilyen vezetője a Phönix című házasságközvetítő intézetnek, szerkesztője és kiadója az ugyancsak Phönix című időhöz nem kötött folyóiratnak, Ezenkívül pénzügyügyi irodája volt, a mely természetesen szintén a Phönix hangzatos firmát viselte. Mindezen mesterségeket egyébiránt Brűben is gyakorolta már, csak azzal a különbséggel, hogy ott összes vállalatainál Fortuna cégérrel működött. A díszes, aranybetűt czégtáblákat nem is kellett eldobnia, csak éppen a két mithologiai nevet cserélt föl.

Fischer, különben zsidó ratta vesztett most is üzelmével. Összeköttetéseit újabb kiterjesztette a külföldre, onnan szemelte ki áldozatait gyanánt a hozományvadászatokat, a kik lépre metek a budapesti Phönix szédelgéseinek. Ez nem is nagyon csodálatos, mert Fischer ravasz frfanggal járt el szédelgéseivel. — Elsőbb beszerezte vállalatának »anyag-át, a mi pedig úgy történt, hogy ausztriai és németországi falusi jegyzőkhöz kérdő-íveket küldött a községekben lakó leányokról. A jegyzők csekély díjazásért kitöltötték az ivateket, megírták külön-külön, hogy kik a férjhez menő leányok, mennyi a hozományuk. Akkor aztán Fischer a leányok szüleihez írt, elkérte a kisasszony arcképét, mert hát tud számára egy urat, a ki halálosan szerelmes belé.

Ily módon összegyűjtötte a Phönix raktárát. községi jegyzők leveleit és a hozzájuk tartozó fotografiákat. Talált aztán egy **budapesti királyi közjegyzőt**, a ki a tanusítványt adott raktáráról s mintegy azt bizonyította, hogy a Phönix szolid alapon áll, vannak mennyasszonyai s a mennyasszonyoknak a fotografiái. Ez aztán az igazi liberális közjegyző!

Ezeket emigy ügyesen nyélbe ütötvén, a vállalat tehát megkezdhetette működését. Egyszerre több külföldi lapban megjelent a következő hirdetés.

Mennyasszonyokat
5000 frttól 2 millió frtig való
hozománynyal
közvetít a »Phönix« Budapesten.
A vagyoni adatokat kir. közjegyző tanusítja.

A házasságközvetítő iroda erre fényes üzleteket csinált. Mennyasszonyt, házasságot ugyan sohasem közvetített, de annál több províziót, kész kiadást zsebelt be. Legutóbb azonban Fischer Mór megjárta Mayer József müncheni könyvkereskedővel. Fél millios partit ígért neki s előre fölvelt tőle 280 márkát, Mayer azonban hasztalan sürgette az esküvő előkészítését, Fischer nem is hederített a jámbor ember felszólalásaira, a ki aztán bűnvádi följelentést tett ellene a budapesti törvényszéknél.

Tegnapelőtt kopogtatott be Puskariu Gyula vizsgálóbíró a Phönix egyszobás helyiségébe, a hol letartóztatta a szédelgő Fischert. A kihallgatásnál azonban a vállalkozó szabadon bocsátását kérte, mert időközben rendezte Mayerrel ügyét, még pedig úgy, hogy visszaküldte neki a kapott províziót. A panaszos visszavonta vádját, de a törvényszék határozatától függ mégis, vajjon beszünteti-e a bűnfenyítő eljárást.

SZINHÁZ.

Minta férj.

Brisson ur a »Minta férj« szerzője nagyon sokszor érdemtelenül megkapja a szellemes jelzőt, genialis Bisson collegája érdemeiért — azoktól a kik a szerény kis betű különbségtől eltekintve a két vigjátékiró vénája közötti »ég és föld« különbséget nem veszik észre. A Minta férj, ha szerepei jó kezekben vannak képtelenség mulatságos helyzeteknél fogva — megfelel annak a célnak, a minél többet — bizonyára — a szerző sem akart vele elérni: néhány derült órát szerez a hallgatóságnak. Különben komikuma nagyon alantós, élcei eleségetek.

Ijesztően csekély számu közönség nézte végig a különben jó előadást s ezt nem lehet egyébként betudni, mint a műsor változásnak, végre is ez a naponként ismétlődő dolog kihozza a közönséget a békétüresből.

A darab tulajdonságainak enyhítésére mindent elkövettek a szereplők, első sorban V e n d r e i — ki temperamentumának, külsejének tökéletesen megfelelő szerepkörbe jutva jeles komikumával játszotta el a czimszerepet.

K a n t a y (Auóra) tipikus alakítója az anyós szerepeknek ebben a szerepkörben a vidéken jobb komikát nem ismerünk s így felesleges több kommentárt fűznünk játékaához.

M e g y e r i (Jouvelin Alfréd). Bajnóczy (Leonie), Csorny (Clementina), Leóvey (Dr. Thiboudier) valamennyien kivethetik részöket az est sikeréből.

P. J.

Hírek a szinkörből. A G á l y a r a b Hugó Victor világhírű regényeiből a Nyomortakból írt nagyhatású dráma kerül színre ma. Ez előadásban az egész drámai személyzet részt vesz. V a l j r a k Jánost a darab hőstét E Kovács Gyula játsza. Vasárnap két előadás lesz. Délután a T é k o z l ó t; este az I g m á n d i k i s p a p o t, Berezik Árpád rég nem adott énekes népsziművét adják, a két női szerepben S. Aldor Juliskával és Turchányi Olgával. S e l y e m Á g n e s. Az igazgatóság a jövő hét elejére ismét műsorra tűzi Szalóki Elek poetikus szép darabját a S e l y e m Á g n e s t, — s ezzel a közönség óhajának tesz eleget, mely bemutatásán oly lelkesen fogadta Szalóky drámáját.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntetőügyi osztálya ma, szombaton, július 18-án nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Vétkes bukás vétségével vádolt A d r o b i n y á k Károly bűntügye.

Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével vádolt K o c s i s Mihály és neje bűntügye.

Lopás bűntettével vádolt H o f f m a n n Lajos bűntügye.

Sikkasztás vétségével vádolt D u k a Miklósné bűntügye.

A tárgyaláson N a g y József kir. törvényszéki bíró elnököl. Jegyző Polgár István.

MULATSÁG.

Vasárnap július 19-én a Püspök-Fürdőben táncczal egybekötve s katoná zenével nagy tombola-ünnepély lesz (a központi főszolgabíró ur felügyelete alatt.) Tombola kezdete 6 órakor. A huzás eredménye, nyeremények megnevezése és a kihuzott számok a Tiszántul július hó 21-iki számában fognak közölni. Egy tombola jegy ára 15 kr. Jegyek válthatók: a Püspökfürdői irodában, áruccsarnokban, a városi közuti vasut kalauzájánál és a menetjegyirodában. A nyeremény jegyzék a huzást követő napon az összes helybeli lapokban közölni fog, — s a nyeremény tárgyak 8 napon belül a fürdőigazgatóságnál átveendők.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Írta: I. van Woude.

68

Természetesen! Ez a veszély rá nézve sokkal fontosabb kérdés, mint a beteg kisebb-nagyobb életveszedelem.

— Igen; válaszolok szórakozottan, mialatt azon tanakodom, lehet-e szavaiból még reményt merítenem.

— Eleinte nem voltam hajlandó ide jönni... tetszik tudni, családátya vagyok. De férjének balesete mindent háttérbe szorított.

— Értem, orvos ur, s köszönöm szíves készségét.

— Ajánlom magamat, nagyságos asszonyom.

Megbízta a Lottit, kínáljon neki valami frissítőt; ott már reá a folyosón, és éppen be akarom tenni az ajtót, midőn Jakab élembe lép.

— Nagyságos asszonyom, úgy mond, kötelességem jelenti, hogy a szürke, a Blanche kiadta a párját.

Ebben a pillanatban az én kedvencz lovamat olybá veszem, mint azt szunyogot, mely ott zümmög a Jakab istálló-lámpása körül, melyet a kezében tart.

— Jól van, jól Jakab. Majd holnap beszélünk még róla.

— Ereztem a medicinás üveget zsebemben, mikor már jól messze voltam az orvosért; folytatja Jakab. Hogy az igazat megvalljam, én bizony egészen megfeledektem arról a szegény néma állatról. Mikor aztán visszajöttem, elmentem azonnal hozzá; de akkor már vonaglott. Most már vége is van.

— Nem baj; mondom, hallgatást parancsolva kezemmel. Tudja Jakab, a nagyságos ur... nincsen jobban... Es megfogom a cseléd kezét, azt a hü kezét, mely oly odaadásal szolgálta Tom-ot. Jakab — mondom — köszönöm magának mindazt, amit ma a nagyságos urnak tett.

Könyzápor csordul ki szemeimből; nem tudok több hangot adni.

Jakab rám néz, azután megdöbbenve, zavartan ismét föltekint. Így, még nem látta büszke urnójét.

— Menjen csak Jakab... szegény uramat kell ápolnom.

— A legjobbat kívánom; mormogja eseten meghajlással; én pedig beteszem az ajtót és ismét egyedül vagyok Tommal.

Ugy fekszik, amint elhagytam, mint egy halott. Nézem, nézem, egymáska görcsösen kapcsolt kezekkel állók ágya előtt, mialatt ajkaim ismétlik ez orvos szavait.

— Hamar vége lehet...!

Nem úgy mondta szóról szóra, de ez volt

szavainak s különösen komoly tekintetnek az értelmé.

— Hamar vége lehet . . . ! Én Uram Jézusom, segíts !

Oh, mily tisztán érzem s átértem most, hogy soha, életünk bármely órájában sem szabad felednünk, mily hamar üthet mindnyájunk számára ez az óra; — az az óra, midőn kedveseink halálos ágyánál állunk, kezeinket kétségbeesetten tördelve és sóvárgón óhajtva, hogy legalább egy évet, egy hetet, egyetlen egy napot visszaidézhetnénk a múltból, hogy kimutassuk mindazt a szeretetet, mely lelkünkben lakozik és amelyet nem tanusítottunk eléggé szereteteink iránt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Magyar-osztrák kiegyezési tárgyalások.

Bécs, július 17. (Saját tudósítónk távirata.) A magyar miniszterek a mai tárgyalások folyamán több alárendelt kérdésre nézve meg egyezésre jutottak az osztrák kormány férfakkal; a főbb kérdésekre nézve azonban az egyetértés elé újabb nehézségek gördültek. Teljességgel semmi kilátás sincs a kvóta-kérdés megoldására. Osztrák intéző körökben ennek következtében a visszatetszés hangos kifejezésre jutott, mert a tárgyalások meghiusulását egyenesen báró Bánffy megbízhatatlanságának tulajdonítják, aki annak idején kötelező ígéretet tett, hogy a már télen a két kormány közt létrejött megállapodásokat keresztül fogja vinni, de szavát be nem válthatta. A magyar miniszterelnök nem is vett részt a most folyó tárgyalásokon.

Br. Bánffy nem megy Ischlbe.

Bécs, július 17. (Saját tud. táv.) A magyar miniszterelnök gr. Goluchowszky közös külügyminiszter útján kihalgatást kért ő felségétől Ischlben, onnan azonban az a válasz érkezett, hogy a kiegyezési tárgyalások befejezéseig előterjesztésnek szüksége fenn nem forog. Ennek következtében br. Bánffy Bécsből egyenesen Ostendébe utazik hová családja már előre ment.

A német-francia viszonyok.

Berlin, jul. 17. (Saját tud. táv.) Az 1900. párisi kiállításon való részvétele a német iparnak Vilmos császár azon elhatározásán alapul, hogy ezáltal Oroszország iránt jóindulatát kimutassa és Franciaországot megnyugtassa.

Örmény-keresztények lemészárlása.

London, július 17. (Saját tudósítónk táv.) A „Daily Chvanicle” jelenti Konstantinápolyból, hogy Egin-nél, a diarbekiri területben a fanatikus mohamedánok rátámadtak az örmény-keresztényekre és negyven keresztényt megölték, a várost pedig kifosztották.

Zsidók kirekesztése.

Munkács, jul. 17. (Saját tud. táv.) A Goldstein számik hazájában nagy a riadalom és gezéresz, mert főispáni intézkedésre a zsidó hitközség kirekesztetett a tisztelgésből az igazságügyminiszternél. Mint hírlík, a hitközség a budapesti központi zsidó irodánál lépéseket tett, hogy e »sérelem« orvoslására ő felségének előterjesztést tegyen.

Olasz kormányváltás.

Róma, jul. 17. (Saját tud. táv.) Virkonti Venotta elfogadta a külügyi tárczát, miután Rudini miniszterelnökkel együtt a királlyal értekezett. Umberto elfogadta az új külügyminiszter programját, mely a hármasszövetséghez való ragaszkodáson kívül Angliával

barátságosabb viszonyt létesíteni és Franciaországgal az eddigi viszonyokat javítani czélozza.

Sertés behozatal Szerbiából.

Belgrád, jul. 17. (Saját tud. táv.) A Budapestben kötött sertés-behozatali egyezményt a minisztertanács ma jóvá hagyta.

Bánffy a külügyminiszternél.

Bécs, jul. 17. (Saját tudósítónk távirata.) Bánffy miniszterelnök tegnap hosszabb látogatást tett Goluchowszky külügyminiszternél.

Kolera Egyiptomban.

Kairo, jul. 17. (Saj. tud. táv.) E hó 14-én és 15-én 495 koleramegbetegedés és 419 haláleset fordult elő.

Lázadás Kuba-szigeten.

Bécs, jul. 17. (Saj. tud. táv.) Havannából jelentik: Midőn egy vonat Zailiday mellett elhaladt, a lázadók felrobbantottak egy dinamit-töltényt. A vonat egy része elpusztult. Egy tiszt és a mozdonyvezető meghalt. Még 20 töltényt találtak.

A krétai keresztények mészárlása.

Páris, jul. 17. (Saj. tud. táv.) Athenből jelentik: A görög kormány újabb jegyzéket intézett a hatalmakhoz, melyben felhívja figyelmüket a legutóbbi krétai eseményekre. Abdullah Pasát más személyiséggel kívánják helyettesíteni.

Scheiber betörő.

Budapest, július 17. (Saját tud. táv.) Scheiber Dezsőnek, a kétszer megszökött betörőnek és zsebtolvajnak ma kezdték tárgyalni a pestvidéki kir. tvszéknél azt a pörét, melyben a vasuton történt arany óra lopásról van szó. Scheiber foglalkozásul »szabósegédet« vallott be, de az elnökrészölt.

Őn téved, nem szabósegéd, hanem zsebtolvaj és betörő.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

— Julius 14. —

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1896. július 14-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.10—5.80 Kétszeres buza, 5.10—5.00. Rozs 5.00—4.90 Árpa 4.30—3.60 Zab 5.10—5.00 Tengeri 4.40—4.20 Borsó 12—Lencse 14—Bab 7.50. Köleskása 12—Burgonya 2.80 Lángliszt 12—Zsemlyelisz 11.20 Fehérkenyér liszt 10.70 Barnakenyér liszt 9.20 széna fuvarral 2.50. Szalma fuvarral 1.70 Szalonna 51.00 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa. bikk 3—, tölgy 2.80, cser 3.20. 100 kiló marhahus 52—. Öntött gyertya 54—. Lámpaolaj 50—. Egy liter bor 60, új 40. Pálinka 36 szilvapálinka 95, szesz 80. Egy métermázsa kő-só 10.70, nyers fagygyu —24, olvasztott fagygyu —26, szappan —26, birka gyapju 105 —magyar gyapju 38—. Egy hektoliter ó-bor 40.— új bor 30—, méz 1.10, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 9.50, köles 6.— repce 10.00, dió —, mogyoró —, aszu szilva 20—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 14, fog-hagyma 32, bors 1.60, paprika 1.20 barnakenyér 9. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —, frtig, 1 mm. Lóhere —, 1 mm Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. július 14-ről egy pár első rendű jármás ökör — egy pár másodrendű jármás ökör 210. 270, egy pár harmadrendű jármás ökör 110.200. 1 pár fejős

tehén 80—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 80—1 drb. vágó tehén 150 kgr. 70—, 1 drb. veres borju 9— 1 drb. fél éves borju 16—35. 1 drb. egy éves borju 24—48. két éves borju 26. 60. 1 drb. hizott sertés —, 1 pár fél éves sertés —, 1 pár egy éves sertés —, 1 pár két éves sertés —, egy drb. jó igás ló 95—, 1 pár ökrbőr 22—00. egy pár tehénbőr 16—, borjubőr 4—00, 1 pár lóbor 8—00. 1 pár juh-bőr 150—.

Forgalmi kimutatás 1896. évi július hó 14-ről: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 300 hltr, árpa 400 hltr. zab 100 hltr, tengeri 100 hltr, burgonya 1200 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, süldő —, malacz —, hizott marha 30, jármás ökör 700, fejős tehén 220, borju 200, bivaly 10, juh és bárány 50 ló 270.

Terménytőzsde.

Budapest, július 17.

B u z a tavaszra, bácskai	6.36
» tavaszra, északi	6.67
» szeptember-októberre, bácskai	6.70
» szept.-okt.-re északi	6.81
R o z s tavaszra bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i, június-júliusra, bácskai	4.03
» jun.-jul.-ra, északi	4.04
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.25
» aug.-szept.re, északi	10.35

Bécs, július 17.

B u z a tiszai	7.05—7.40
» bányási	6.90—7.25
» bácskai	6.85—7.20
» szokványú őszre	6.55—6.80
B u z a szokványú tavaszra	5.69—5.71
R o z s tiszavideki	—
» szokványú tavaszra	6.40—6.60
» szokványú tavaszra	6.40—6.60
T e n g e r i magyar	4.20—4.30
Z a b, magyar kereskedelmi	6.50—6.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. július 17.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	122.80
Magyar koronajárdék — — — —	99.40
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2% — —	124.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2% — —	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból —	121.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% —	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény — —	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény —	97.52
Magyar nyermény sorsjegy-kölcsön — —	150.80
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön —	139.—
Osztrák járdék papirban — — — —	101.75
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.75
Osztrák járdék aranyban — — — —	123.50
Osztrák korona járdék — — — —	101.—
Osztrák korona államsorsjegyek — — — —	147.25
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	970.—
Magyar hitelbank részvény — — — —	894.—
Osztrák hitelintézeti részvény — — — —	865.70
Osztrák-magyar államvasúti részvény — — —	366.55
20 frankos arany (Napoleonkor) — — — —	9.50
Német birodalmi márka — — — —	58.70
London vista — — — —	119.85
Páris vista — — — —	47.65
20 márkás arany — — — —	11.75

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Nagyhatású szinmű!

Szombaton, 1896. július 18-án, a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

A G Á L Y A R A B.
(NYOMORULTAK.)

Szinmű 5 szakaszban. Irta Hugó Viktor.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, vasárnap, 1896. július hó 19-én
k é t e l ő a d á s.

Délután 4 órakor félhelyárakkal:

T É K O Z L Ó.

Látványos tündérrege 3 szakaszban.

Kezdeté 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

I G M Á N D I K I S - P A P.
Népszinmű 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

—❖— **EGYHAZI NYOMTATVANYOK.** —❖—

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

IRODASZEREK

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pausa) vásznat Csinos névjegyek nagy választékban, bál meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb.*

Kitűnő minőségű

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárákat.

Itatóspapírt és porzót.

I r o n t.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitűnően felszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKRA,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészíttetnek. Színes kivitelben üzleti-kártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapiros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.